

ŽIVI SAN – AGRARNI MODEL OBRAZOVANJA U OSNOVNOJ ŠKOLI

KURS U MALIM KORACIMA

Projekat „Živi san – model agrarnog učenja u osnovnoj školi“ sufinansira Evropska unija. Mišljenja i stavovi izraženi u ovoj publikaciji su isključivo mišljenja autora i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije ili Španske službe za internacionalizaciju obrazovanja (SEPIE). Ni Evropska unija ni Nacionalna agencija SEPIE ne mogu biti odgovorne za njih.

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

UVOD

ŽIVI SAN - AGRARNI MODEL OBRAZOVANJA U OSNOVNOJ ŠKOLI

Pridružite nam se na ovom putovanju i saznajte kako Agrarni model obrazovanja pomaže da postanemo članovi održivijeg i ekološki prihvatljivijeg društva.

Onlajn igra za upoznavanje sa različitim aspektima ovog kursa u malim koracima.

 Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

 A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 1

OSNOVE VREMENA I KLIMATSKIH PROMENA

Da li ste znali da se vreme menja svakog dana, ali da je klima oblikovala svet tokom godina?

Saznajte kako sunčano nebo, oluje i godišnja doba utiču na životinje, biljke, pa čak i na vas.

Potraga za vremenskim prilikama

Izađite napolje na 10 minuta i zapišite ili nacrtajte tri stvari u vezi sa današnjim vremenom (npr. oblaci, vetar, temperatura). Razmislite o tome kako to utiče na životinje, biljke i ljude u vašoj blizini. Uradite isto i sutra kako biste uporedili i uočili promene

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 1

LOKALNI I GLOBALNI EKOLOŠKI IZAZOVI

Od topljenja ledenih kapa daleko od nas, do poplava u našem neposrednom okruženju — klimatske promene dešavaju se svuda! Saznajte kako naši svakodnevni izbori mogu imati veliki uticaj na planetu i na ljude širom sveta.

Moj dnevnik klimatskih akcija

Tokom jedne nedelje, pišite ili crtajte po jednu malu akciju koju svakog dana preduzmete da biste pomogli planeti (npr. gašenje svetala, manja upotreba plastike, hodanje umesto vožnje). Zatim odaberite jedan globalni izazov (poput porasta nivoa mora) i jedan lokalni (poput toplotnih talasa) koje ćete istražiti. Razmislite kako vaše akcije mogu pomoći u oba slučaja. Podelite svoja zapažanja sa grupom.

MODUL 1

ISTRAŽIVANJE ZAGAĐENJA I NJEGOVIH POSLEDICA

Da li ste znali da zagađenje šteti životinjama, biljkama, pa čak i nama?

Budite heroj planete tako što ćete čuvati naš vazduh, vodu i zemljište čistim.

Patrola za zagađenje zemljišta

Prikupite male uzorke zemljišta sa različitih mesta (npr. bašta, pored puta, park). Posmatrajte boju, miris i da li ima vidljivog otpada ili ulja. Uporedite: Koje zemljište izgleda zdravo? Koje bi moglo biti zagađeno? Razgovarajte o tome kako zagađenje utiče na biljke i hranu. Zatim posadite seme (npr. pasulj) i u čisto i u blago zagađeno zemljište, kako biste pratili rast tokom vremena. Zatim, noseći zaštitne rukavice, posadite seme (kao što je pasulj) u jedan uzorak čistog zemljišta i drugi uzorak zemljišta koje može biti blago kontaminirano kako biste posmatrali i uporedili njihov rast tokom vremena.

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 2

OSNOVE OBNOVLJIVE ENERGIJE

Ever wonder how the sun can power your calculator or how wind makes electricity? Let's discover the amazing ways nature gives us clean, endless energy that never runs out!

Postanite Energetski heroj u svom domu i školi tako što ćete naučiti sjajne trikove za uštedu energije — to je kao da imate supermoć koja svakog dana pomaže da spasimo našu planetu!

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 2

UŠTEDA ENERGIJE

Postanite Energetski heroj u svom domu i školi tako što ćete naučiti odlične trikove za uštedu struje — to je kao da imate supermoć koja svakog dana pomaže da spasimo našu planetu!

Budite Energetski detektiv!

Prošetajte kroz svoj dom i prebrojte koliko stvari trenutno koristi struju. Koje od njih biste mogli da isključite kako biste uštedeli energiju?

Zapišite svoja tri najbolja predloga za uštedu energije i podelite ih sa porodicom. Pogledajte koliko njih možete da sprovedete u delo već danas!

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 2

PRIRODNI RESURSI

Pridružite se Potrazi za blagom Zemlje i otkrijte neverovatne materijale koje nam priroda daje — od vode koju pijemo do drveća od kojeg se pravi naš papir. Svaki resurs priča uzbudljivu priču!

Odaberite bilo koji predmet u svojoj sobi i pokušajte da pratite njegovo putovanje nazad do prirode. Da li je vaša olovka od drveta? Od čega je napravljena vaša flašica za vodu? Napravite jednostavan crtež koji prikazuje odakle potiče predmet koji ste izabrali. Koliko je koraka bilo potrebno da stigne do vas?

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 3

KRUŽENJE VODE I UŠTEDA VODE

Voda je čarolija života — kruži, teče i održava sve u životu. Hajde da istražimo kako da je zaštitimo i sačuvamo za sve!

Napravite Kruženje vode u kesi da biste videli kako se voda kreće kroz prirodu! Uzmite zip-lock kesu i nacrtajte na njoj sunce, oblake i kopno. Sipajte malo vode unutra (možete dodati plavu prehrambenu boju ako želite), dobro je zatvorite i zalepite na sunčano mesto. Vremenom ćete videti kako voda isparava, stvara kapljice (kondenzaciju) i „pada kiša“ unutar kese — baš kao u pravom kruženju vode!

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 3

UŠTEDA VODE

Svaka kap je važna! Čuvajte vodu za buduće generacije — male promene čine veliku razliku!

Postavite kofe (ili druge posude) napolje u školskom vrtu kako biste sakupljali kišnicu za zalivanje biljaka. Zatim uputite učenike da zalivaju zemlju oko biljaka (sakupljenom kišnicom) koristeći kantu za zalivanje umesto creva, kako bi se izbeglo rasipanje vode. Zajedno sa učenicima rasprostite malč (poput suvog lišća ili slame) oko biljaka kako bi zemlja duže zadržala vlagu. Organizujte diskusiju i podelite ideje o tome zašto je važno štedeti vodu i koji jednostavni koraci mogu pomoći da se voda sačuva. Svaka kap je važna!

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 3

ZDRAVLJE ZEMLJIŠTA I ODRŽIVE PRAKSE

Zdravo zemljište je ključ za uzgoj hrane, očuvanje prirode i zaštitu naše planete — hajde da zajedno naučimo kako da ga čuvamo!

Posadite seme u dve saksije — jednu sa običnim zemljištem, a drugu sa zemljištem obogaćenim kompostom. Pratite rast biljaka, vlažnost zemljišta i promene tokom tri nedelje. Koristite lupe da posmatrate život u zemljištu, zabeležite svoja zapažanja i razgovarajte o tome kako kompost poboljšava kvalitet zemljišta.

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream

AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 4

OSNOVE EKOLOGIJE

Da li ste znali da svaka biljka, životinja, pa čak i najmanji insekt ima važnu ulogu u priči prirode? Zaronite u svet prirode i otkrijte kako svi zajedno doprinosimo zaštiti naše planete!

Napravite mrežu ishrane

Odaberite pet životinja ili biljaka koje poznajete (npr. ptice, insekte, drveće) i koje se mogu naći u školskom vrtu ili drugom agrarnom ekosistemu. Nacrtajte ih na listu papira i povežite strelicama da pokažete ko koga jede ili kako jedni drugima pomažu (npr. cveće hrani pčele, pčele pomažu cveću da raste). Podelite svoju mrežu ishrane sa članom porodice ili prijateljem!

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream

AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 4

STANIŠTA ŽIVOTINJA

Da li ste znali da svaka životinja ima svoj poseban dom? Od gnezda na drveću do jazbina pod zemljom — istražite kako životinje pronalaze savršeno mesto za ishranu, spavanje i sigurnost!

Poveži staništa

Nacrtajte različite životinje (npr. pticu, lisicu, ribu i žabu) i njihova staništa (npr. drvo, jazbinu, bare i reku). Povežite svaku životinju sa njenim odgovarajućim staništem. Zatim napišite jednu rečenicu o tome zašto je to stanište najbolje mesto za tu životinju!

MODUL 4

LANAC ISHRANE I EKOSISTEMI

Da li ste znali da je svaki obrok u prirodi deo lanca? Otkrijte kako biljke, životinje, pa čak i najsitniji insekti zajedno održavaju ekosisteme živim i zdravim!

Slagalice lanca ishrane

Issecite ili nacrtajte slike životinja, biljaka i sunca. Pomešajte ih i napravite svoj lanac ishrane tako što ćete ih poređati redosledom kojim idu. Zalepite ih na papir i dodajte strelice koje pokazuju kako energija teče. Napišite zanimljiv naslov, na primer „Ko koga jede?“ i podelite to sa prijateljem!

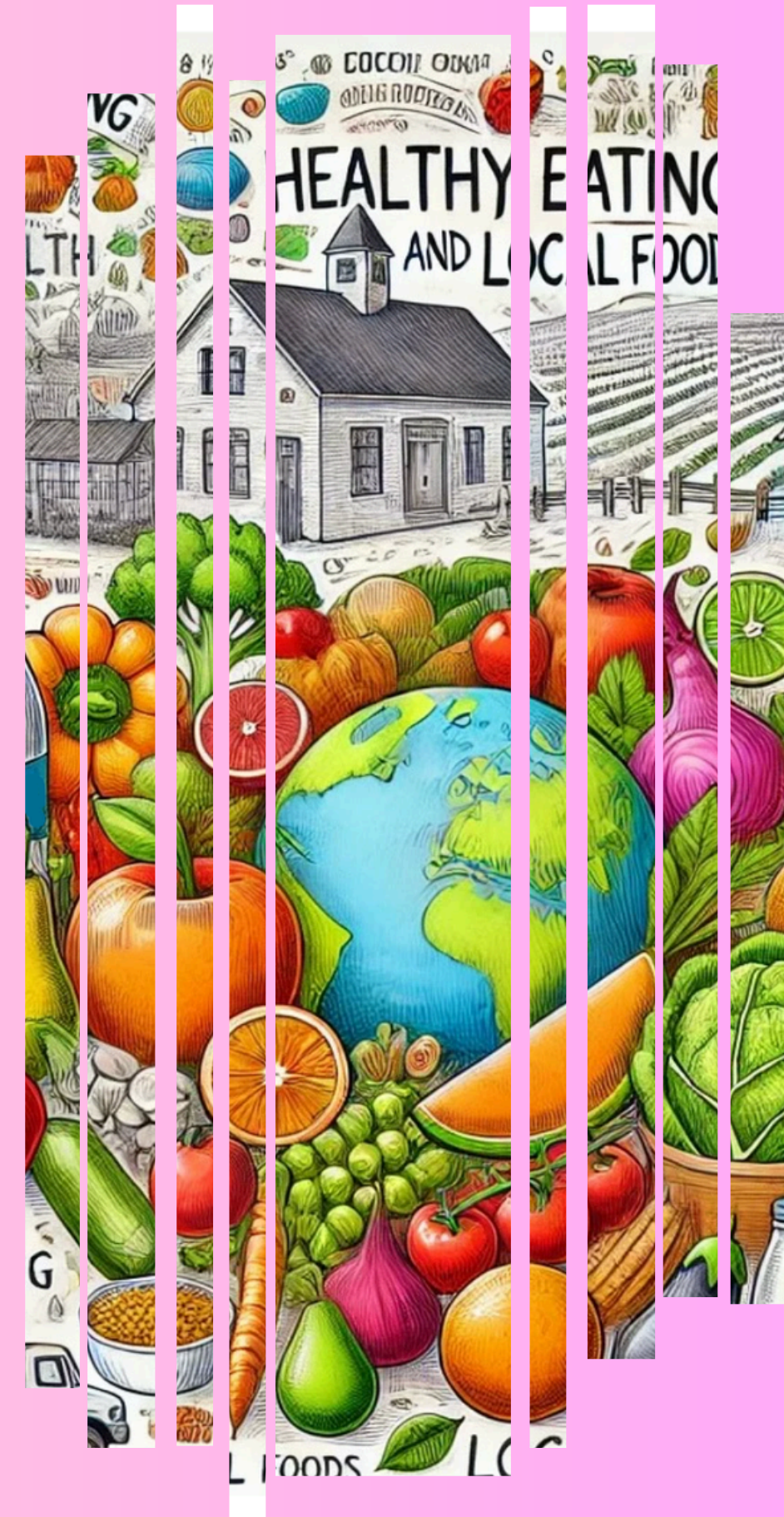
MODUL 4

ZDRAVA ISHRANA I LOKALNA HRANA

Da li ste znali da jedenje sveže, lokalne hrane pomaže i vašem telu i planeti? Otkrijte kako ukusni izbori poput voća, povrća i domaćih poslastica mogu da vas ojačaju i podrže vašu zajednicu!

Izazov zdrave tacne

Nacrtajte tacnu (tanjir) i podelite je na delove za voće, povrće, žitarice... Ispunite svaki deo hranom koju volite, s tim da se fokusirate na lokalne i sveže namernice. Napišite po jedan razlog zašto je svaka odabrana namernica zdrava i ekološki prihvatljiva. Bonus: Pokušajte da uključite i neku namernicu koju nikada ranije niste probali!

 Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

 A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 5

INTEGRACIJA TEHNOLOGIJE U PROGRAME EKOLOŠKOG OBRAZOVANJA

Istražujte prirodu uz pomoć tehnologije i saznajte kako vam aplikacije i mape mogu pomoći da bolje upoznate svet oko sebe.

Koristite Google Earth ili Maps da pronađete park ili šumu u blizini svog doma. Zumirajte i istražite to područje. Nacrtajte jednostavnu mapu na kojoj ćete prikazati ono što vidite — na primer drveće, reke ili staze. Dodajte jednu zanimljivu činjenicu o prirodi tog mesta, kao što je najviše drvo ili životinja koja tamo živi, i podelite crtež sa porodicom i prijateljima.

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

 A living dream

AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 5

KREIRANJE DIGITALNOG SADRŽAJA ZA OBRAZOVANJE O ODRŽIVOSTI

Pretvorite svoje fotografije u zabavne ekološke poruke – koristite filtere i stikere da pokažete kako možemo da pomognemo planeti.

Fotografišite nešto što je ekološki prihvatljivo, na primer kantu za reciklažu ili drvo koje želite da zaštitite. Koristite uređivač fotografija na telefonu ili aplikaciju poput Canve da dodate filtere, stikere ili crteže. Napišite kratku poruku, na primer „Zaštitimo prirodu!“ Podelite svoju fotografiju sa prijateljima ili porodicom da ih inspirišete.

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL

MODUL 5

UNAPREĐIVANJE ISKUSTVENOG UČENJA POMOĆU

TEHNOLOGIJE

Saznajte kako sunčeva svetlost i senka utiču na biljke! Koristite kameru da fotografirate i istražite kako svetlost utiče na rast, zdravlje i razvoj biljaka tokom vremena. Otkrijte kako nam tehnologija pomaže da na uzbudljive nove načine razumemo životnu sredinu.

Postavite jednu biljku na sunčano mesto, a drugu u hladovinu. Svakog dana tokom jedne nedelje fotografirajte obe biljke. Zapišite svoja zapažanja, poput promena u visini, boji ili pojavi novih listova. Uporedite fotografije i napravite kratak prikaz ili crtež o tome koja biljka je bolje rasla. Objasnite zašto je sunčeva svetlost važna za biljke. Predstavite svoja otkrića svojim vršnjacima ili porodici i razmislite o tome kako nam svetlost i tehnologija pomažu da bolje razumemo prirodu.

Co-funded by
the European Union

Project No. 2023-1-ES01-KA220-SCH-000154333

A living dream
AGRARIAN LEARNING MODEL IN
PRIMARY SCHOOL